

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piac-u. 12. (Nagytemplomtér felől.) Telefon 330.

Fölösleges aggodalom.

Egy-két embernek a függetlenségi pártban is tulzott aggodalma származott abból, hogy a Justh vezetése alatt álló függetlenségi párt, a szociáldemokratákkal vállvetve igyekszik kivívni az általános és titkos választói jog életbeléptetését.

De mindazok, akik számot tudnak és számot vetnek a helyzettel, csak természetesnek kell, hogy találják, ha a függetlenségi párt a saját programja megvalósítását akarja és ennek eléréséért, nem veti meg és nem utasítja el azt a segítséget, amely mástól jó, ha azok a mások kívül is állanak a párt kereteken.

Az aggodalom abból származik, hogy a hazafias függetlenségi párt azokkal indul karöltve a harcba, akik a szoroson vett nemzeti eszmék és nemzeti gondolattal nem rokonszenveznek annyira, hanem nemzetközi ideákkal vannak szaturálva s céljuk kivívásánál forradalmi lobogóval indulnak a világ boldogságának elérésére. Kétségtelen, hogy a függetlenségi pártot nagy ut választja el a szociálista programtól, de

ha van mindkettőnek a programjában egy pont, ahol egyesülhetnek, lehetetlen ennek az egyesülésnek a jogosságát és célszerűségét kétségbe vonni.

Mi azonban ennek a cikknek a keretében, nem óhajtunk most a szocializmus elveivel, céljával és eléggé ismert programjával foglalkozni, csak rámutatunk a függetlenségi pártnak hosszú évtizedeken át folytatott meddő küzdelmére.

Mindenki tudja, hogy ez a párt mindig és minden körülmények között rendíthetetlen hűséggel ragaszkodott a királyhoz és az alkotmányhoz. Loyalis hűsége kétségtelen s programja megvalósításában mindig törvényes alapon állott és törvényes eszközökkel küzdött. Még kívánsága sem volt több, mint a mihez szentesített törvények adták a jogot.

Ennyit akart elérni katonai téren, ezt kívánta gazdasági és pénzügyi kérdésekben is. Kívánságát azonban soha sem vették figyelembe és hazafias küzdelmeiben nem csak a bécsi, de a budapesti kormányt is mindig szemben találta magával.

A mindenkori kormányok is azt tartották első rangú feladatuknak, hogy a függetlenségi párt erejét megtörjék és számát a parlamentben jelentéktelenné redukálják.

Mikor pedig a darabont korszak után többséggel került a parlamentbe, a császári hatalom egész súlyával nehezedett a megtörésére. Harcaiban mindig a hatalmi erőt találta magával szemben, de soha sem a nemzetet. És hiába képviselte a nemzet akaratát, nemzeti törekvéseket, mert a kormányhatalom, illetőleg a parlamenti többség, mely a bécsi politikai irányzat szoldjában állott, minden küzdelmében elnyomta numerikus súlyával.

Minden harcát, minden erőfeszítését kudarc és vereség követte és szinte csodával határos, hogy a meddő küzdelem reménytelenségében nem roskadt össze és nem semmisült meg örökre.

Hiába kívánta az ország gazdasági erőit fokozni az ipar fellendítésével a külön vámterület útján, mert épen a kormány állott útjába mindenkor. Hiába akart önálló pénzügyi helyzetet teremteni, mert ismét csak a vezető körök

Legszebb férfi kalapok Feketénél.

Csőbőrből vederbe.

Írta: John T. Nicholas.

Én, bocsánat, ha mindjárt önmagamról kezdek beszélni — ötven éves agglégény vagyok, azaz csak voltam s mert igen kellemesen éreztem magamat ilyen állapotban, eszem ágában sem volt, hogy feleség után nézzek.

Háztartásom kiünöfnen ment s így cseppet sem éreztem a feleség hiányát. Rugby asszony pompás szakácsnő volt. Igaz, hogy földi bájokban nem vetélkedhetett a spaai szépségversenyek nyertesével s azután nem is volt valami fiatal személy, de hát az agglégény gazdaszonyának igazán nem szükséges, hogy szép és fiatal legyen.

És mondom, nagyszerűen főzött. Levesei, sültjei, főzelékei igazán isteniéek voltak, hogy pástétomairól és puddingjáról ne is beszéljek, mert úgy sem találnék rájuk méltó jelzőt.

Hátrányai ezekkel a műalkotásokkal szemben valósággal eltörpültek. Rugby asszony ugyanis kissé szenvedélyes, lobbánkony természetű volt, sokat és hangosan szeszelt beszélni s azonkívül természetével akármelyk porosz gránátossal kiállta volna a versenyt.

De hát mit ártott mindez pompás sültjeinek?

Szóval emberi fogalmak szerint boldogságom lehető legteljesebb volt s talán időnk végéig eltarthatott volna, ha eszembe nem

jut egy napon, hogy kocsit és lovat vásároljak.

Eddig ugyanis tökéletesen kielégített, ha bérkocsin meheltem dolgaim után, de rossz szellemem addig beszélt, míg elhittem magam is, hogy feltétlenül szükségem van magánfogatra.

A fogathoz azonban kocsis is kellett és mi sem természetesebb, hogy a kocsis már első nap összebarátkozott szakácsnémmel: Rugby asszonynyal. Ez annál érthetőbb volt, mert a legény határozottan rokonszenvezett a jó konyhával, ugyannyira, hogy rövid időn belül a legkifogástalanabb formában megkérte a derék hölgy kezét.

Sohasem hittem volna, hogy kocsisom ilyet meg merjen cselekedni. De hát megtette és a rettentő valóság csakhamar nyilvánosságra is került. Maga Rugby asszony közölte velem a nagy eseményt.

— Tamás, a kocsis játszik szerepet a dologban, nagyságos ur! — mondta a kiváló asszonyság. — Igen derék, csendes ember és szándékai oly komolyak, hogy nem téphetek ki előlük s így a nagyságos urnak kénytelen vagyok felmondani. Tizen-négy nap mulva elmegyek. Mind a kettőnknek van némi megtakarított pénzecskenk és Tamás azt tervezi, hogy majd egy kis korcsmát nyitunk. Hogy őszinte legyek, sajnálom helyemet itt hagyni, mert nagyon jól érzem magamat!

— It akar hagyni, Rugby asszony? — kérdeztem ijedt hangon. — Nem, ehhez

semmi áron nem adhatom beleegyezésemet! Érti? . . . Semmi áron! . . . Ha már Tamás annyira odáig van magáért, nem bánom, Isten neki, vegye magát feleségül, de elmentnie nem szabad!

— Bocsánat, nagyságos ur — ellenkezett Rugby asszony — de mint férjes nő, nem maradhatok szolgálatban. Azonkívül egy ilyen kis vendéglő nekem is régi álmomat képezi. Nem tehetek róla, nagyságos ur, igazán sajnálattal távozom, de a dolgon már nem segíthetek.

Rugby asszony szemeit törülgette köténye sarkával és meghatottan kiment a szobából. Én azonban valósággal kétségbe estem.

Honnan kerítsek magamnak olyan szakácsnőt, kinek főzije legalább némileg pótolhatná Rugby asszony remekeit? Kétségbeesésemben még egyszer kísérletet akartam tenni a rábeszéléssel. Csengetésemre Rugby asszony személyesen jelentkezett.

— Jó, hogy jön, Rugby asszony, beszélni akarok magával! — kezdtem a puhtást. — Mindent jól megfontoltam ismét és kijelentem, hogy nem bocsáthatom el!

— De kérem, nagyságos ur, csak nem szeghetem meg Tamásnak adott szavamat?!

— Nem bánom, akármint van a dolog, de kocsisom kedvéért nem vagyok hajlandó éhen halni! . . .

Rugby asszony azonban még ezzel az érveléssel szemben is hajthatatlan maradt. Fel-

találta szembe magával. Ez utóbbi kérdésnél a politikai intrika már ahhoz is utat tört, hogy a pártot szétbontsa.

De tekintsünk bármely irányba és látni fogják, a politikai helyzet milyen sivár perspektívája nyílik meg előttünk, különösen akkor, ha a mai kormány szervilis hadát látjuk, amely összedett nagy többségével minden irányban utját állja a nemzeti törekvéseknek.

Aki pedig számot vet ezzel a szerencsétlen parlamenti helyzettel, bizonyára természetesnek, célszerűnek és helyesnek találja a függetlenségi párt akcióját, amellyel arra törekszik, hogy a választói jog megreformálásával, a silány parlamenti viszonyokat is megreformálja.

Hiszen a mai választási rendszer mellett képtelenség azt várni akárminő választástól is, hogy a demokratikus elvek és a függetlenségi törekvések jussanak. A mai rendszer mellett a bécsi politikai irányzat elvei szerint igazodik minden Magyarországon, ahol ma valóságos gyarmathelyzetben nyög az ország.

Azt látjuk, hogy minden választáson hogy nyújtja ki karjait a hatalom, hogy a szabad véleményt elnyomja vagy megvásárolja s így a káros parlamenti rendszert fentartsa.

Főlöszleg aggodalom nyilatkozik meg akkor, amikor a függetlenségi pártnak a szociálistákkal való szövetkezését sajnálják. Azok akik aggódnak: vagy elfogultak, vagy rövid látók. A választói jog reformját meg kell csinálni, mert ez a parlament reformját jelenti. A parlament reformjától remélhetjük

hagytam tehát a kísérletezéssel, de azért még nem adtam fel minden reményt. Elhatároztam ugyanis, hogy Tamást veszem kezelés alá. Hiszen lehetetlen, hogy szívében olyan szenvedély lobogjon Rugby asszony iránt, mely semmi módon sem oltható.

Tamással azonban egyenesen rosszul jártam. A szemtelen fickó nagy hangon támadt reám, hogy mitéle eljárás az tölem, amellyel két egymást szerető embert le akarok beszélni a tisztességes házasságról? Kereken szemembe mondta, hogy magánügyeibe nem tűr jogtalan beavatkozást.

A fickó szemtelensége iszonyuan bosszantott és habozás nélkül kikergettem a szobából.

Rugby asszony aznap valósággal remekelt az ebéddel és a még pompásabb vacsorával, mintha azt a torta volna tudtomra adni, hogy ez hatyudala volt. Ejjel nem bírtam lehunyni szememet. Egész reggel gyötrődtem a jövő felett s közvetlenül az ebéd felátalálása előtt, végre Rugby asszonyhoz, a konyhába mentem.

— Azért jöttem, Rugby asszony, hogy még egyszer beszéljek önnel s ha csak lehet, maradásra bírjam! — kezdtem tompa hangon.

— Lehetetlen, nagyságos ur! — felelt a derék hölgy. — Tamás, aki tisztességes ember, nélkül akar venni és ha nem is szeretem túlságosan, még sem adhatok neki kosarat, kivéve, ha...

— Kivéve, ha? — kérdeztem újra éledő reménykedéssel.

— ... egy többet érő vőlegény jelentkezik, mint ő! ...

— Ah! — mondtam megsemmisülve — és a konyhaszékre rogytam.

Azután teltek a napok és Rugby asszony minden nap csodásabb remekkel halmozta fel asztalomat. Ezek az ebédek és

csak az ország sorsának jobbra fordulását.

Ez vezeti a függetlenségi és 48-as pártot és nem a szociálisták vörös lobogója.

Az agrár-vita.

Rákosi Viktor beszéde.

A tegnapi izgalmaknak már nyoma sincs. Polónyi Géza szeretne ugyan még ma beszélni, azonban aligha kerül reá a sor, mert még vannak előtte.

Berzeviczy Albert elnök negyedtizenegykor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Kostyák Zsigmond a kivándorlási bizottság előadója, betérjeszti a bizottság jelentését, a Pool-szerződés ügyében.

Következik

a földművelésügyi költségvetés

folgytatóság tárgyalása.

Kun Béla függetlenségi és 48-as párti volt az első felszólaló. Az egészséges birtokpolitika szükségességét hangoztatja. Új magyar kiscgazdaréteget kell teremteni, a közép-birtokos osztály dolgozni szerető részét meg kell mentenünk, a mezőgazdasági bémunkáság keresetét növelnünk kell, hogy nemzeti politikánknek szilárd alapot teremthesünk. (Ugy van.)

A földművelésügyi miniszter maga is elismerte, hogy anyagi eszközei mellett csak szűk keretek mellett mozoghat. A miniszter által hangoztatott többtermelést a legnagyobb eréllyel kell keresztülvinni. Nem szabad a agráriusok alatt csak a nagybirtokosokat érteni, mert a kiscgazdák is azok. A többtermelés és az intenzív gazdálkodás érdekében a mezőgazdasági technika állami segítségével kívánja.

Rámutat arra, hogy a nagybirtokok sok-

vacsorák az én kísérő démonaim voltak. Eleinte csupán lehetetlen ötletként merült fel lelkemben egy eszme, melyet gondolkodás nélkül visszaütöttem magamtól. Később azonban mindig gyakrabban megkönyörkezett a gondolat, úgy, hogy végre lassanként egészen hozzászoktam és egy nap, a reggelinél, így szóltam önmagamhoz:

— Miért ne? Hiszen ez sem tartoznék a rendkívüliségek közé! Hány társaságból való ember vette már nőül a szakácsnőjét! S végre is az egész csak annyit változtatna a helyzeten, hogy Rugby asszony feloldhatatlan kötelekekkel szerződne hozzám.

Ez a terv tizennégy nap alatt elhatározássá ért. A konyhába mentem Rugby asszonyhoz, aki éppen csomagolt és megkértem a kezét.

Talán nem kell mondanom, hogy nem kaptam kosarat. De Tamást szemtelenségéért, azonnal elcsaptam a jegyváltás után. Azonban tudtam a lovamon is, mert több kocsist nem akartam látni a háznál.

Rugby asszonynyal múlt héten tartottuk meg az esküvőt. A lakodalmi nap estéjén, vacsora közben, ezzel a kijelentéssel lepott meg:

— Holnap szakácsné után kell néznünk!

— Mit, szakácsné után? — kérdeztem megütődve. — Hiszen a te tehetőségem mellett nincs szükségünk szakácsnőre! ...

— Nos, ha azt hiszed, hogy mint ferjes asszony, főzni fogok, akkor alaposan tévedsz! — szölt Rugby asszony méltóságteljesen.

— Nekem épen elég volt már a konyvasztásból.

Most már mondják meg kérem, hogy miért is házasodtam meg?

szor szinleges községeket alkotnak és kivonják magukat a közteherviselés alól. Ez indítja őket arra, hogy a miniszterrel szemben a radikális birtokpolitikát követelje. A költő birtokok felszabadítását sürgeti. A papi és hitbizományi birtokokat föl kell oldani, hogy parcellázni lehessen azokat a kiscgazdák között. (Ugy van.)

Követeli a földadó igazságos reformját a parcellázási törvény megalkotását és a hitbizományok eltörlését. Uőbbi ponttal kapcsolatban visszautasítja egyes fővárosi lapok azon gyanúsítását, hogy pártja a hitbizományok eltörlését azért sürgeti, mert a zsidóság kezére akarja játszani a magyar földet. Felolvassa a földművelésügyi állami titkár egyik levelét, amelyet a földművelésügyi választókhoz intézett és amelyekben mindenféle ígéretet tesz.

Justh Gyula: Mikor irta ezt a levelet Kazy?

Kun Béla: Hat nappal a választás előtt. (Mozgás. Derűtlenség.)

Nem hozzák föl szemrehányásképpen ezt a levelet, mert az abban ígért reformokra tényleg szükség van.

Justh Gyula: Megvalósítottak e már valamit ezekből az ígéretek közül?

Kun Béla: Bizony eddig nem valóítottak meg semmit. Ugy mondják, hogy azért, mert Hódmezővásárhelyi függetlenségi képviselőt választott. (Mozgás)

Ezután a gazdasági oktatás fejlesztését sürgeti. Kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Rákosi Viktor emelkedett ezután szólásra és a következő nagyszabású beszédet tartotta:

T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Talán némi feltűnést fog kelteni a t. képviselő urak előtt, különösen azok előtt, akik maguk is gazdálkodnak, vagyis az u. n. ezerholdasok és borkabátosok között, hogy a földművelésügyi tárcához hozzászól egy olyan ember, akinek minden ingatlana az a sirhely, amelyet a főváros tanácsa majd annak idején mint irónak rendelkezésére fog bocsátani. (Derűtlenség.)

Ezt a sirhelyet különben, hogy talán gusztust csinálnak hozzá az illetők, a fővárosban disz-sirhelynek szokták nevezni. (Derűtlenség.) De én úgy látom, hogy olyan országban, mint a miénk, ahol a népnek 70 százaléka a mezőgazdaságból él, a mezőgazdasági, földművelésügyi kérdésekbe minden nap belebotlik az ember, még ha maga nem is foglalkozik gazdálkodással és ezeket a kérdéseket kénytelen tanulmányozni, mert minden egyéb más kérdésnek a megoldása is szoros összefüggésben van a mezőgazdasági problémákkal. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

S talán megbocsátanak nekem, ha annak a nézetemnek adok kifejezést, hogy a gazdák bajait, érdekeit, kívánságait, óhajait, sokszor talán jobban megérti és jobban meglátja az az ember, aki nem él benne magában a dologban, hanem kívülről, megszűbből és talán magasabbról nézi a dolgot, mint maguk a gazdák.

Én nagy figyelemmel végighallgattam a földművelésügyi vitát, épen azért, hogy tanuljak belőle és a különböző vidékekről való képviselő urak felszólalása azt a benyomást tette rám, hogy rengeteg sok baj van; sokszor a hátam is borsódzott attól, hogy mennyi baj van. A miniszter ur, ha Matuzsálem korát megéri és ezt a nagy kort még mindig abban a kedves, piros bársonyszékben tölti, akkor sem tudja a felét sem orvosolni azoknak a bajoknak, amelyeket a gazdák az országban és itt elpanaszoltak. De hát az a szerencse, hogy néha a gazdák panasza egymást felfalta, amit az egyik sürgetett, az ellen a másik tiltakozott. Még olyan nagy kérdésben is, mint az amerikai kivándorlás, sem tudunk egyöntetű nézetre akadni. Borneo-sza Lajos t. képviselőtársam, ha jól emlékszem, azt mondta, hogy szabadjára kell hagyni, majd magától meggyógyul, mások meg azt mondták, hogy a legszigorubb intézkedésekkel kell meggátolni. Az én nézetem ebben a tekintetben is, hogy ez tatóngó nagy sebe az országnak. (Igaz! Ugy van! a szélső-

baloldalon.) De amig ebből a sebből arany csorc és nem vér, nem fogjuk tudni meggyógyítani; ha majd az amerikai aranyat magyar arannyal fogjuk pótolni, akkor magától meggyógyul. (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Az alföld, azt lehet mondani, évről-évre inkább a szárazság országává válik. Ott már a száraz esztendő tartoznak a normalis esztendők közé, ott a termés az Isten kegyelmére van bízva: ha van eső, van kenyér, ha nincs eső, nincs kenyér. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ez sokkal jobban áll az alföldön, mint az ország bármely részében, mert ott a talaj sokkal hamarab kiszárad és sokkal erősebben, mint az ország más részében; még harmat sincs, se az égből nem száll, se a földből nem párolog: kiszárad a föld. Tessék pl. nyáron esőtlen időben utazást tenni az alföldön, a mezei uton még egy szál szekér is oly port ver fel, hogy két oldalán a mezőn mint sűrű köd terjed szét és órákig ott állomásozik; tessék megnézni, a városokban minő rettenetes a por, ezt különben a tudóvész statisztikája részletesen kimutatja.

Kövezésre, fásításra, öntözésre nem igen lehet költeni. Különösen kövezésre és locsolásra nem, mert az alföldi város óriási terjedelménél fogva nem bírja meg a drága kövezést, a locsolás is sokba kerül, de meg víz sincs, hogy locsolhassanak.

Ehhez járul még — az előbb elfelejtettem megemlíteni, — hogy néha még sáskajárás is mutatkozik az alföldön; de ezzel megtudták küzdeni és belőle még országos csapás nem lett.

T. képviselőház! A nép nehéz verejtéssel dolgozik a sztrájkoló, az amerikázó földön. És hiába dolgozik, munkájának megfelelő eredményt nem tud felmutatni. És jellemzi ennek a népek hazaszeretét, hogy annak ellenére, hogy az utolsó tíz esztendőben egy állt a bilance, hogy volt az alföldön öt rossz esztendő és öt közepes esztendő, t. e. az átlagot értem, mert volt két kitűnő esztendő is — ez a nép annyira ragaszkodik az ősi földhöz, hogy a sok csapás közepette is a kivándorlás a legkevesebbet dühöng ezen a vidéken. Csak a legnagyobb kétségbeesés kell, hogy elfogja az alföldi magyart, hogy itt hagyja országát és kivándoroljon Amerikába. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A jövedelmezősége is nagyban csökkent az alföldnek. Tudják t. képviselőtársaim, hogy ma már nem a földről mennek le az alföldre dolgozni, hanem az alföldről visznek fel munkásokat a felvidékre. Azt is tudják bizonyosan, hogy ma már kukoricát felébe nem igen lehet kapni az alföldön, hanem harmadába, sőt negyedébe adják ki a munkásnak. Ez mind a szegényülést mutatja. Ha ez így tart tovább, néhány esztendő alatt bizony nagyon könnyen olyan jelenetek lehetnek az alföldön — egy részében már voltak is — mint Campagne vidékén Franciaországban. Akkor pedig hiába jönnek apró eszközökkel, adóelengedésekkel, vagy más effélével, a katasztrófát többé inségekölcsönökkel, ingyen vetőmaggal feltartóztatni nem lehet. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ha az alföld népe megroppan és kétségbeesetten kidől az ősi göröngy mellől, amely neki többé táplálékot adni nem tud, ezzel megroppant a magyarság ereje, ezzel megroppant a magyarságnak sokat említett szupremációját és hegemoniáját is. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Akkor aztán az ország többi részében is sokkal könnyebben elveszthetjük az ütközetet. (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.)

Az igen t. földművelésügyi miniszter ur valószínűleg nagyon jól tudja, hogy hova akarok én konkduálni, ő nagyon tisztában van azzal, hogy mitféle nagyszabású földművelési politika kell arra, hogy az alföldön ezek a közeledő, beállható veszedelmek elháríthatassanak. Elsősorban az öntöző csatornákkal kellene a bajokon segíteni. Rengeteg sok rőpiratot, tudományos munkát, tervezet cikket, rajzot megnéztem és elővastam

én erről a kérdéstről és úgy vettem észre, hogy itt inkább közlekedési csatornát terveznek, mint öntöző csatornát.

Én laikus vagyok a dologban, de igazat mondok akkor, mikor azt mondom, hogy még nincs eldöntve az a kérdés, vajon igazán olyan nagy szükség van-e közlekedő csatornára Magyarországon.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter: Ez együtt jár!

Rákosi Viktor: Lehet, hogy együtt jár, de így még sokkal nagyobb a költség. Én minden esztendőben egyszer végig szoktam utazni a Dunán pihenésképen le egész Orsováig, de még a legnagyobb gabonaszállító időben is bámulattal látom, hogy milyen csekély forgalom van a Dunán, úgy, hogy mindig az a meggyőződés támad bennem, hogy nem lehet olyan nagy szükség közlekedő csatornára, mikor még a Dunán is ilyen kevés forgalmat tudunk lebonyolítani. Lehet, hogy csak a laikus látja ezt, lehet, hogy a hozzáértő meglátja azt a forgalmat, amely nincs (derűtség), én igazán nem tudom meglátni.

T. képviselőház! A nemzetnek és a magyar fajnak egész jövője fűződik ehhez a kérdéshez. Enélkül igazán szomorú jövő várna ránk, mint ahogy ezt annak idején Beksics Gusztáv és Vadnay Andor az ő kitűnő rőpirataikban megismertették. Fájdalom, ezek az emberek korán meghaltak és az ő kiváló eszméik talán el is vannak örökre temetve. Remélem, hogy nincsenek.

Ha ezt a tervet végrehajtanák, a magyar alföld egész Európának veleményes és gyümölcsös kertjévé válhatnék; akkor nemcsak Kecskemétre vinnék ki a sárga barchokot Berlinbe, hanem az egész magyar Alföld szállítana mindent, ami szükséges, Európa konyhájára.

Ha akkor fogunk majd felébredni, mikor már a zöldbabot is Argentínából hozzák Magyarországra, (Derűtség balföldi) mint ahogy a búzát hozzák, akkor már késő lesz, akkor a konkurrencia már előre elfoglalta piacainkat és akkor sokkal nagyobb költséggel hiábavaló küzdelmet fogunk vívni. (Ugy van! balföldi.)

Természetesen ezzel együtt jár az, — és ez is igen nehéz feladat — hogy magyar alföldi gazdálkodást új alapokra kell fektetni és a magyar emberből ki kell gyurni azt az ősi arisztokratikus meggyőződést, hogy csak az az igazi gazda, aki búzát termel. Ha ezt a kettőt sikerült karöltve megváltoztatni, akkor meg van oldva ez a nehéz kérdés, és egy gyönyörű kép bontakozik ki az ember előtt, ha már el tudja képzelni azt, hogy ez a terv végre van hajva.

Ha Magyarország hatalmas alföld, nagy tiszta magyar medencéje képes lesz négyszer annyi embert eltartani, mint amennyit most, akkor ez a hatalmas nagy medence a magyar erőnek egy rezervoárjává válik, akkor ez megteelik színmagyar néppel, emelkedik, a szélein tulcsap és önmagától elfoglalja az egész országot, ahol segítségre van szükség. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez kezét nyújt annak a másik magyar tömegnek, amely Erdélyben van. Erdély völgyein keresztül a két vasköz egymásba kulcsolódik és akkor az elszakíthatlan kapcsolatot fog képezni Erdély és Magyarország közt.

Akkor aztán hiába pingálják az oláhok az ő mappáikat, amiket Bukarestben láttam, ahol Magyarországot a Tiszáig bekebelezték. Ez volna az igazi szupremácia és hegemonia, nem pedig a pluralitás. (Élénk helyeslés balföldi.)

Hock János: De nem kötött birtokpolitikával; ezzel nem lehet azt megcsinálni.

Rákosi Viktor: Nagyon kíváncsi volnék ebben a tekintetben a földművelési miniszter ur nézeteit hallani. De előre is kijelentem, hogy egy feleletet bátor leszek el nem fogadni és ez az a felelet, hogy ez a politika nagyon költséges, erre nincs pénz.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter: Nemcsak pénz kell, egyéb is.

Rákosi Viktor: Egy országnak, amelynek tengerentúli gyarmatai nincsenek, amelynek exotikus országokban kereskedelm

dekei nincsenek, amelynek még tengerpartja sincs és mégis képes olyan hajókat építeni, amelyeknek darabja teljes felszereléssel 80 millió koronába kerül, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) annak az országnak kell, hogy pénze legyen politikára, amely a legszorósbab összefüggésben van a nemzet létével és jövődjével. (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Miután én úgy látom, hogy a mezőgazdaság az a legproduktivebb tárca szegényesen van a költségvetésben dotálva, miután azt látom, hogy az a költségvetés, amelynek minden forintja pénzt kamatoz az ország számára, kevésbé van támogatva és a többi költségvetés ennek rovására túlleng, nem fogadom el a földművelési tárca költségvetését. (Élénk helyeslés és éjenzés a szélsőbaloldalon. Szónokot számosan fűvözlök.)

Elnök: Az ülést 10 percra felfüggesztem.

Szünet után:

Vertán Etele a ménes birtokok érdekében beszél s a vetőmagvak termesztésének fokozását kívánja. Hasonló fontosságot tulajdonít a cukorrépa mag termesztésének a fejlesztését. A mezőhegyesi uradalomnak a feladata, hogy e téren a szükséges vállalkozás megtörténjen. A költségvetést nem fogadja el.

Az ülés félhárom órakor végződött.

Basáskodó szolgabíró.

Megsemmisített jegyzőválasztás.

Hajduszovátón izgalmas jegyzőválasztás volt legutóbb. A másodjegyzői szék megüresedett és a képviselőtestület tagjait összehívták jegyzőválasztás céljából.

A közgyűlésen Rózsa Ernő szoboszlói szolgabíró elnökölt, aki olyan három pályázót jelölt, akiket a képviselőtestület tagjai nem akartak megválasztani. Ellenben nem jelölte azokat, akiknek a választók között pártjuk volt.

Ezen a képviselőtestület tagjai felháborodtak és kijelentették, hogy a szolgabíró által kijelöltek egyikére sem szavaztak. Nem is szavazott egy ember sem, csak a szovát jegyző: Nédházi Béni, Berényi Jánost ajánlotta, kit a jegyző kívánságára a szolgabíró megválasztottnak jelentett ki.

Ez az önkénykedés felháborította a képviselőtestület tagjait, kik a szabálytalan választást megfélebbzték. A községi autonómia ezen megsértése óriási visszatetszést keltett az egész megyében, különösen a hajdumegyei függetlenségi párt tagjai között. A párt ez ügyet a saját sérelmének tekinti és erősen el van határozva, hogy a sérelmet megtorolja.

Hajdúvármegye mai állandó választmányi ülése tárgyalta a felebbezést. Pákozdy Sándor főjegyző előadó szakszerűen kidolgozott javaslatban a választás megsemmisítését indítványozta. Dr. Juhász Nagy Sándor a megsértett községi önkormányzat védelmére szólalt fel és kijelenté, hogy ezt a sérelmet orvosolni kell, és nem lehet tűrni, hogy az ilyen eljárás rendszerré legyen, mert a hasonló eljárás nemcsak a község, de az egész megye békéjét veszélyezteti. Kovács Gyula alispán a leghatározottabban elítélte a szolgabíró eljárását és általános helyeslés közt mutatóit rá arra, hogy a tisztújításra elnöklő járási tisztviselőnek kötelessége figyelembe venni a választók akaratát. Domahidy Elemér főispán szintén helyteleníti a történeteket. Kijelenté, hogy a főszolgabíró akkor jár el helyesen, ha jelölés előtt meg-

ösmeri a választók hzngulatát és ahhoz alkalmazkodik.

Ezután az állandó választmány egyhangulag elfogadta a javaslatot, mely szerint a jegyző választást megsemmisíti és új választást rendel el.

Vihar után.

A politikai helyzet.

A tegnapi izgalmak után a Ház visszacsúszott régi szürkeségébe és ma már csendrend a képviselőtestület házában. Polónyi Géza magatartásának igazolására s mert nagyon is forr benne valami, napirend előtt akart felszólalni s kérte az elnököt, hogy napirend előtt elsőnek szólalhasson fel.

Azt elnök azonban azt válaszolta, hogy erre semmi különös ok nincs. Iratkozzék fel Polónyi s a vita további menetén, ha rákérül a sor, szólaljon fel. A Ház ezt helyeselte s Polónyinak napirend előtt való felszólalása elmaradt.

Élénken beszéltek még Polónyinak azt a kijelentését, hogy ő annak idején 1905-ben a vezérő-bizottság nevében és megbízásából tárgyalt a szociáldemokratákkal. Ez egyszerű Polónyiáda, vagyis állítás. A dolog egyszerűen úgy áll, hogy 1905-ben a polgárság nagy fátyalmasmenetet akart rendezni. Ekkor a szociáldemokraták nagy ellentűntetést akartak rendezni tüntető felvonulás formájában. Kossuth és Bánffy akkor a végrehajtó-bizottság megbízásából megkísérelte, hogy valahogy kiegyenlítő megállapodásra juthasson a szociáldemokratákkal. De ez sem báró Bánffy Dezsőnek, sem Polónyinak nem sikerült.

Ekkor Polónyi a maga szándékából a vezérő-bizottság tudta és beleegyezése nélkül találkozott egy kávéházban Bokányival és Goldnerrel. Teljesen mint magánember tárgyalt velük. Nem sikerült neki sem a szociáldemokratákat a szándékuktól eltéríteni. Az a kijelentés tehát, hogy a vezérő-bizottság megbízásából tárgyalt a szociálistákkal, oly állítás, melyet a faktumok cáfolnak meg.

A minisztertanács.

A tegnapi miniszteri tanácskozásnak két fontos mozzanata van. Az egyik a véderő-reformra vonatkozik. Hazai Samu honvédelmi miniszter, aki a napokban Bécsben járt, betérjesztette a véderőreform végleges szövegét. A minisztertanács elhatározta, hogy ezt a végleges szöveget a király elé terjeszti előzetes szankció végett.

Serényi földmivelésügyi miniszter a gazdasági hitel dolgában tett előterjesztést, melyet a minisztertanács elfogadott.

Munkapártiak Szmezsányi ellen.

Ifju munkapártiak, a törtéteők és akarokok, zsbongnak és zagnak Szmezsányi Györgynek tegnap az összeférhetlenségi törvényekről mondott beszéde miatt. Nem tartják elégtételnek az elnöki rendreulását. Indítványt akarnak tenni, hogy Szmezsányi beszédét utasítsák a mentelmi bizottsághoz. Az indítványnak még nincs gazdája. Az illetők még nem bujak ki a sötétségből, de a gseftelöket és kijárókat akarják a törtéteő óriások megvédeni.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken Bob herceg operett Komlóssy Emma fellépte.

Szombaton Bőregér operett Komlóssy Emma fellépte.

Vasárnap délután Iglói diákok énekes szimfonia Karszemélyzet jutalomjátéka.

Vasárnap este Bob herceg operett Komlóssy Emma fellépte.

* **Vasárnapi előadások.** Komlóssi Emma vasárnap este lép fel utoljára Huszka Jenő szép zenéjű opdrójében, a Bob herceg cím-szerepében. Delután lesz a karszemélyzet jutalomjátéka. Ez alkalommal színre kerül Farkas Imre poétikus daljátéka, az Iglói diákok. A karszemélyzetre való tekintetből, e délutáni előadást rendes helyárok mellett tartják, csakis az erkély és karzati jegyek maradnak a szokásos délutáni mérsékelt helyárok áraival.

* **Bucsu-fellépések.** Jövő héten kezdődnek a bucsuzások. Elsőnek hétfőn Horváth Kálmán bucsuzik el a debreceni közönségtől öt évi működés után. Barátai és tisztelői ez estén nagyobb ovációkban óhajtják részesíteni a távozó művészt. Bucsuznak még Huzella Irén, Torma Zsiga, Kardos Géza és Nádor Zsiga.

Izgalmas kocsikázás.

Egy uriaszony kalandja.

Tegnap a déli órákban a Piac-utca legforgalmasabb részén komoly veszedelemben forgott egy debreceni uriaszony, aki fogatán hajtatót végig az utcán.

Forrai Ernő földbirtokos felesége és kis fia ültek a fogaton, amidőn az a Hungária kávéház elé ért. A fogatot Bozsó Gábor kocsis hajtotta, aki nem vette észre, hogy az Arany János-utca torkolatánál egy téglásszekér megy neki, előtte és oldalvást szintén kocsik állottak.

A nagy forgalomban Bozsó Gábor nem tudott kitérni és így történt, hogy a téglásszekér, mely mind közelebb ért, nekiment a fogatnak. Forraiék lovai erre táncolni kezdtek s hiába volt a kocsis erőlködése, nem tudta azokat megtékezni. Bozsó Gábor a nagy zűzavarban leesett a kocsiról. A lovak közé került, melyek összetaposták.

Izgalmas jelenetek következtek ezután, úgy tetszett, hogy a viháncoló lovak már-már elragadják a fogatot s a benne ülőket.

A rémes jelenetnek sok nézője akadt, mindenki visszafajtvá leste a történéndőket. Egyszerre két bátor férfi Nedeczky huszárkapitány és Zöldy M. Márton vezértitkár a lovak elé ugrottak és megfékeztek azokat. Mire Forrainé gyermekével együtt megmenekült a beláthatlan következményekkel járó veszedelemtől.

A szerencsétlen kocsist, Bozsó Gábort

kihúzták a lovak alól s egy közelben levő orvos bekötözte a sebeit. Bozsó sérülése jelentékeny, mert egy patkószeg a fejébe hatolt. Bozsót beszállították a közkórházba s ott ápolják.

Debreceni diák nőiruhában.

Tanulmányut — revolverrel.

Furcsa kalandja volt tegnap éjjel Budapesten egy debreceni gazdasági akadémiai hallgatónak, a 300 korona ösztöndíjat kapott tanulmányut céljaira.

Az ösztönűj különös tanulmányra fogott el. Mindössze nőiruhák, kalapok és parókákra, meg szállodai költségekre ment el a pénz a kalandor-természetű, fiatal diákember kezében. Erről a nem mindennapi esetről a következőket jelenti budapesti tudósítónk:

A budapesti rendőrség ma éjjel egy fiatalembert tartóztatott le, aki nőiruhában tért be a Royal-nagyszállóba és ott lakást vett. Vallomása szerint az egész állítóztékra egy gáláns kalandja miatt volt szüksége. A letartóztatás előzményei ezek:

A Garay-utca 12. számú házában Braun Lipót kereskedő feleségénél, aki szobákat szokott bérebeadni, ma reggel egy elegáns, szürke utiruhában öltözött fiatalember jelentkezett.

— Debrecenből jövök, mondotta, gazdasági akadémiai hallgató vagyok s három napig Budapesten fogok tartózkodni. Ha volna szobája, szívesen kivinném.

Braunné, akinél az idegen egy közös ismerősükre hivatkozott, adott szobát az idegennek, aki erre Dyvine Viktor debreceni gazdasági akadémiai növendéknek jelentette be magát.

Már kora délelőtt föltűnt Braunnénak, hogy az idegen szobájából, amelynek ajtaja a lépcsőházba nyílik, egy fiatal nő távozik, pedig a háziak közül senkisémet látott oda nőt bemenni. Braunnénak az elfoglaltsága azonban nem engedte, hogy a dologgal behatóbban foglalkozzék s úgy estig nem is vette észre, hogy a Debrecenből jött idegen nincs a lakásában.

Később derült ki, hogy a szobából távozó nő nem volt más, mint a debreceni fiatalember, aki két órával azután, hogy megérkezett, nőiruhába öltözött, nőikalapot tett a fejére s így retiküllel és hosszú nőikeztyűkkel fölfegyverkezve indult utnak.

Az idegen egy a Garay-utca közelében levő kávéházból telefonozott a Royal-nagyszállóba s Dyvine Viktor bányamérnöknek mondvá magát a felesége számára szobát rendelt. Keresztes szobapincér azt felelte, hogy csak írásban vagy ha nagyon sürgős, táviratban lehet szobát rendelni. A táviratban szó megnyerte Dyvine ur tetszését s azt válaszolta a pincérnek, hogy ugyanis dolga van Ujpesten, majd onnan küld táviratot. Délután két órákor megis érkezett a szállóba a távirat ezzel a tartalommal: Kérek feleségem számára szobát, Dyvine Viktor, bányamérnök.

A szállóban föntartottak egy szobát s egy órával később megis jelent az állítólagos Dyvine Viktorné. Az előcsarnokban a portás fogadta, akinek rögtön feltűnt, hogy az állítólagos Dyvine-nének nagyon is férfias vonásai vannak. A szálló más alkalmazottai is férfit sejtettek az idegen nőben s kezdték jobban megfigyelni.

Hogy gyanújuk alapos volt, csakhamar rájöttek, mert meglesették este, amikor az állítólagos Dyvinéné a szobájában toalettijét változtatta.

Erre a fölfedezésre értesítették a főkapitányságot, ahonnan Török Miklós középponti ügyeletes kapitány detektiveket küldött ki a titokzatos lakóért.

Dyvine-nét, illetőleg Dyvine urat a detektivek már álomba szenderülve találták. Igazolásra szólították, aminek azonban Dyvine csak hiányosan tudott megfelelni. Erre bekísérték a főkapitányságra. Ott a nőiruhában

megjelent férfi, akinek óriás fekete nőikalapja s fekete női mihaja alatt szép szőke férfi feje van, méltó föltűnést keltett. Egymás után kerültek le róla a különböző nőruhadarabok, s egyszerre csak ott állott a rendőrkapitány előtt egy husz éves, szőkehajú fiatalember.

— Kicsoda ön s mi célja volt ezzel az álköntőssel, — kérdezte Török Miklós kapitány.

— Regnier Viktor első éves gazdasági akadémiai növendék vagyok Debrecenből. Egy hölgygel kellett volna találkoznom, ezért öltöztem át.

A főkapitányságon ezt a magyarázatot nem hitték el. Különösen azért nem, mert Regnier két töltött buldogg-revolvert is találtak, azonkívül volt a holmijában egy Tóth Jenő névre szóló magyar államvasuti igazolvány is, amelyen mint Tóth Kálmán debreceni államvasuti főellenőr fia szerepel. Utazó táskájában teljes férfi és női fehérnemű és több női és férfi ékszer volt.

A rendőrség táviratozott Debrecenbe, de időközben itt Budapesten megállapította, hogy a titokzatos fiatalember csakugyan Regnier Viktor husz éves debreceni gazdasági akadémiai hallgató, akinek édesapja Budapesten a Váci-körút 65. szám alatt lakik és előkelő francia nyelvtanár. A fiatal Regnier, aki kalandos természetű ember, a debreceni akadémia kitűnő növendéke. Néhány nappal ezelőtt kapta meg háromszáz korona ösztöndíját, ezzel a pénzzel Budapestre jött, ahol kalandos terveken törte a fejét. A rendőrség megállapította, hogy a fiatalember lelkét semmiféle bűn nem terheli. Valószínű, hogy mivel csak éretlen diákréfáról van szó, nem indítanak ellene eljárást, legföljebb hamis név használatáért.

A közvágóhid kibővítése.

Debreceni vállalkozók sikere.

A debreceni közvágóhid kibővítésére hirdetett pályázat eredményét a tegnapi tanácsülésen tárgyalták részletesen.

Aczél Géza főmérnök ugyanis részletes kimutatást készített az ajánlatok összehasonlítása tárgyában és ennek az összehasonlításnak az lett az igen kedvezőnek mondható következtetése, hogy az összmunkálatok elvégzésére beadott ajánlatnál több, mint 30 ezer koronával olcsóbb a debreceni vállalkozók által felajánlott és az egyes szakmunkák elvégzésére vonatkozó árak összege.

Belátta a tanács is a főmérnöki előterjesztés helyességét és kimondotta, hogy a következő debreceni vállalkozókkal végezteti a közvágóhid kibővítésének munkálatait:

Földmunkákat, kőmives és elhelyező munkálatokat Tóth István 101,208 korona 42 fillér árért, burkoló munkát 36.308 korona 20 f., kőfaragó munkát 1626 korona 70 f., csatornázási munkákat 21.373 korona, kőművelői apróbb munkálatokat 15.507 korona 19 fillér árban Lukács Vilmos és testvére cég, ácsmunkát 37.626 korona 75 fillér árban Horváth János ácsmester, bádigos munkát 4454 korona 80 fillér árban Kereszturi és Nagy cég, asztalos munkálatokat Kalászi Kálmán 4310 koronáért, üveges munkákat Kaszanyitzky Endre 1149 korona 92 fillér és az utburkolásokat a Reichmann-féle kőbánya r. t. 67.916 korona vállalati árban.

A beérkezett 14 ajánlat között nem volt egy sem a vas-, lakatos- és mázólmunkákra. Ezért felhívta a tanács a főmérnököt, hogy a hasonló szakmájú debreceni iparosokhoz intézzen felhívást ezen munkálatokra ajánlattétel végett.

Az összes munkákra nézve a Heves-

megyei gyáripár r.-t. 360,454 korona 73 fillér összeggel tett ajánlatot. Ez azonban nemcsak hogy az előirányzott összeget meghaladja, hanem a különböző munkákra már beérkezett és ezenkívül előirányzatba vett költségek végösszegét is 30 ezer koronával meghaladja.

Elhatározta a tanács, hogy a munkálatok ellenőrzése, illetve a szükséges direktívák megadása céljából bizottságot alakít, melybe kiküldi mint elnököt Körner Adolf tb. főjegyzőt, tagjúl Magoss György dr főügyészt, Aczél Géza főmérnököt, Csáky János vágóhídi igazgatót, további tagokul pedig felkéri Horváth János, Szentesi János és Debreceni Lajos törvényhatósági bizottsági tagokat.

**Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít**

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája

Darabos-utca 7. sz. a.

Halálos katasztrófa.

Az építkezés áldozata.

Tegnap délelőtt halálos szerencsétlenség történt Debrecenben. A Borz-utcán egy ház építésénél egész véletlenül katasztrófa érte Korda Istvánné 64 éves asszonyt. — Az eset úgy történt, hogy Kordánéra, aki gyanútlanul haladt az építkezés mellett, rádőlt egy rozszant kerítés, amely halálosan megsebesítette.

A szerencsétlenség délelőtt 10 órakor történt. Feldman Sámuel debreceni lakos a Borz utca 7. szám alatti telken építkezik. Az ócska, dűledező házat egy régi deszkakerítés veszi körül, amelyet még nem bontottak fel.

Az építkezésnél ugyan minden lehető megtettek a baleset elhárítására, de a kerítésről nem is gondolták, hogy az valami bajnak lesz az okozója.

Korda Istvánné 64 éves asszony hazafelé ment a Borz-utcán. Ujja a Feldmann-féle teleknél vitte el. Lassan ballagott ott Kordáné s amidőn a járón a deszkakerítés közepe tájáig ért, az hirtelen bedőlt. A súlyos deszkák maguk alá temették Kordánét.

A robaj nagy volt, melynek hallatára a munkások nyomban az asszony segítségére siettek. Felemelték a kerítést, de Kordánét halva húzták ki a romok alól.

A szerencsétlenség színhelyére a mentők is kivonultak, azonban dolguk már nem akadt, mert a halottat hordágyon szállították a kórház halottas házába. Kordáné fejét zúzta szét a kerítés, úgy hogy a sebe halálos volt.

A szerencsétlenségről értesítették a

rendőrséget, mely az ügyészségnek is jelentette az esetet.

A vizsgálatot elrendelték. Tóby István vizsgálóbíró és Tóby Mihály kir. ügyész a helyszíni szemle megtartására a szerencsétlenség helyére mentek.

A boncolást délután tartották meg s megállapítást nyert, hogy a sebesülés feltehetően halálos volt.

UJDONSÁGOK

— **A királyról és a trónörökösről.** Az elmúlt éjjel jól aludt a király és ma reggel a szokott időben kelt fel. Dacára annak, hogy őfelsége igen jól érzi magát és pompás színben van, dr Kerzl udvari orvos kívánságára, tekintettel a hűvöses, borús időre, reggel nem sétált ki, hanem rövid ideig a kastély terraszáról élvezte a reggeli levegőt. Később megreggelizett, aztán visszavonult dolgozószobájába. — A trónörökös, mint értesülünk, kedden érkezik Budapestre hosszabb tartózkodásra.

— **A Kősély-patak levezetése.** Hajdúvármegye állandó választmánya mai ülésén foglalkozott Losonczy Álmos dr főorvos előterjesztésével, amely közegészségi érdekből javasolja a Kősély-patak levezetését és kiszáraitását. A választmány is szükségesnek tartja ennek az igen fontos kérdésnek elintézését és kimondották, hogy feliratban kéri a kormányt államsegély kiutalására.

— **Temesváriak Debrecenben.** A temesvári Arany János-kör küldöttségét május végén vendégül látja a debreceni Csokonai-kör, amely megkereste a várost, hogy az illusztris vendégeket hivatalos fogadtatásban részesítse. A tanács ennek folytán elhatározta, hogy a pályaudvaron K. Tóth Mihály kulturtanácsnok fogadja a temesváriakat, akiket aztán Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsnok fog kalauzolni a Hortobágyon.

— **Alapítvány az egyetemnek.** A városi tanács tegnapi ülésén tudomásul vette a belügyminiszter leiratát, mellyel a debreceni egyetem számára elhatározott százezer koronás alapítvány létesítését jóváhagyta. Egyben feliratot intéznek a kamarához, hogy ezen alapítványt ő felsége nevével nevezhesék el.

— **Nem zárják el a Nagyerdőt.** Minden nyáron sok baj van a nőgyuletekkel, amelyek a Nagyerdőt népnüppélyek alkalmával a közönség elől elkivánják zárni. Az idén a tanácsnak a Szanatórium egyesület adta meg az alkalmat, hogy elvi jelentőségű határozatot hozzon. A Szanatórium egyesület kérte ugyanis a Nagyerdő elzárását, mire a tanács kimondta, hogy a kérelmet sem most, sem máskor teljesíteni nem fogja, mert az erdő a közönségé s azt nem lehet onnét kizárni.

— **A városi adóhivatali tisztviselők jutalma.** A városi adóhivatal kezeli a rét egyházi adót is. A költségvetésbe honorárium címén 1100 korona van felvéve az adótisztviselők jutalmazására. Csóka Samu tanácsnok az összeget ma osztotta ki a tisztviselők között 5 és 50 koronás tételekben, aszerint, kik milyen mértékben kezelik egyházi adókat.

— **A debreceni Műpartoló Egylet** f. évi május hó 13-án, szombaton délután fél 6 órakor az Orvos—Gyógyszerész Egyesület helyiségében a közgyűlést előkészítő választmányi ülést és 14-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor a városháza nagytermében közgyűlést tart s megjelenést kér az Elnökség.

— A gyámpénztári értékek biztosítása.
Ronsik Lajos fozsamvevő előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a gyámpénztári értékek tűz- és betöréselleni biztosításáról gondoskodjék. Erre már kedvező ajánlata is van a városnak, amennyiben a biztosítás évenként 485 koronánál többbe nem kerül. A biztosítási díj nem terhelné a várost, hanem a gyámpénztári tartalékokét.

— A dunaföldvári dráma utolsó fölvonása.
Tegnap délután volt a szomorú viszonzítás. Pogács György Dunaföldvárra utazott, ahol a két nő halottban fölismerte a feleségét és egyetlen kis leányát. Az asszonynak Dunaföldvárott lakó édesapja, Eichmüller János tekintélyes építési vállalkozó. A többi rokonai is megannyi jó módban élő polgárok. — Ma délelőtt fél tíz órakor temették a két halottat nagy pompával, óriási részvét mellett, katolikus szertartás szerint.

— Az Arany Bika Mulató ma este megnyílik. Az igazgatóság a saison megnyitására fényes nagy műsört állított össze, melyből csak a következő külföldi attrakciókat és magyar cabaret művészeket említjük meg: Miriam „a megbolondult komédiás”, Szegő Józsa cabaret művésznő, Mitzi Zlatka angol énekesnő, Blach and White zenei excentric, Jola Jolanda olasz soubrette, Kovács Andor cabaret humorista, Gombos Nusi táncosnő, Halmi Kató énekesnő, Árnayai Károly komikus, Deák nővérek nemzetközi tánc duett, Szegő Poldi soubrette. A premier előadás 9 órakor kezdődik. Helyárak: I. hely 2 korona, II. hely 1 korona 50 fillér. Jegyek egész nap előre válthatók és asztalok lefoglalhatók.

— Szerencsétlenség az utcán. Mikroczy Györgyné paprikát árul Debreczenben. Az idős asszony Mezőcsátról jár ide és bizony inni is szokott. Tegnap este Mikroczykné rendes szokása szerint betért egy pálinkamérésre, ahol néhány pohárral beszédett. Ennek következménye lett, hogy dülöngözve ment végig az utcán s elesett. Eközben oly szerencsétlenül vágódott el a kövezeten, hogy a fejét bezúzta. A szerencsétlent hatalmas sebével beszállították a közkórházba, ahol élet és halál közt lebeg.

— Számítlan orvos úgy a bel, mint a külföldön saját gyermekét táplálja a már majdnem egy félszázad óta a legjobban bevált tápszerrrel, a Nestlé-féle gyermeklisztrel, mely tiszta, leszedetlen alpesi tejet tartalmaz. Hogy mindenkinek alkalma legyen ezen készítményt kipróbálni, a Nestlé társaság Wien, I., Biberstrasse 11, e lap olvasóinak ingyen küld mintadobozokat és érdekes röpiratokat „a gyermeknevelésről.” Az eredeti dobozok, melyek a gyermeknek körülbelül 25 étkészésre elegendők, minden gyógyszerárban és drogeriában kaphatók 1 korona 80 fillérért dobozonként. Ova intünk mindenkit az utánzatoktól.

— Lapunk kiadóhivatalában köreskedelmít végzett jó írású női tisztviselő felvételik.

Találkozás az Orientben.

Nyilatkozik ez egyik szocialista vezér.

A Ház tegnapi ülésén Huszár Károly (sóvári) a szocialista szövetséggel ugratta a függetlenségi Justh-pártot. Ugratás közben Polónyi Géza is nekilendült hazafiságnak s igazságtalanul nyilatkozott a szövetezés ellen. Sümegi Vilmos azonban leleplezte az öreget, hogy zord hazaságát már egyszer szobára vitte s az Orient-hotel egyik szo-

bájában Bokányi és Goldner szocialista vezérekkel tárgyalt.

Bokányi most Olaszországban van, Goldner Adolf dr itthon van. Őt kérdezte meg egy budapesti lap tudósítója a nevezetes találkozásról.

Dr. Goldner kijelentette, hogy az Orientben lefolyt tanácskozás részleteiről nem érzi magát ma felhatalmazottnak. Annyit azonban elmondhat, hogy ott a punctum saliens az általános, titkos és egyenlő választójog volt.

Polónyi azt kérdezte, hogy a vezérő bizottság az általános titkos választójogot programjába kötelezőleg fölveszi, a szociáldemokrata párt a nemzeti küzdelem táborát támogatja-e.

Erre a szociáldemokraták küldötti nyomban fölvetették a sorrend kérdését, vagyis azt kívánták, hogy az általános, titkos választójog a legelső sorban megvalósítandó programpontra legyen. Ehhez, de csak ehhez a sorrendi kérdéshez Polónyi — egyelőre — nem járult hozzá és ezen hiusult meg a megegyezés.

— És volt Polónyinek megbízatása a vezérő bizottságtól? — kérdezte munkatársunk.

— Ezt mi akkor még nem is kérdeztük — felelt dr Goldner — és ezt Polónyi sem érintette. A tanácskozáson szereplők annyira ismertek voltak egy személyileg, mint pártbeli álláspontjuk tekintetében, hogy megbízás, vagy megbízó levél még csak szóba sem került.

— De Polónyi nem is említette, hogy őt a vezérő-bizottság küldte ki?

— Hát kérem, — szólt most mosolyogva dr Goldner — csak egy tréfás mellék-epizódban esett erről olyan szó, amelyből valami megbízástól sejtteni lehet. Amikgr az Orientbeli szoba kifizetésére került a sort én akartam kifizetni, de Polónyi előzékenykedett hogy ő fizeti ki, neki több a pénze.

— De én a pártkasszából fizetem ám ki mondtam én.

— Én pedig a vezérő-bizottság kasszájából — vágott vissza ő.

— Nos, hát itt volt csak szó a vezérő-bizottságról — a fizetésnél; az általános titkos választói jog ígéretésénél hagytuk beszélni Polónyit és a vezérőbizottság megbízását csak akkor kerestük volna, ha eljuttunk volna odáig, hogy ezekért az ígéretekért is ki vállal fizetői kötelezettséget. De eddig nem jutottunk el — a sorrendi kérdés miatt.

Halálsejteleme a műteremben.

Sirobl Alajos szobrászprofesszor mostanában egy hatalmas alkotáson dolgozik. Egy szobron, amely a munkát és a munkást gloriifikálja. Mechward Andrásnak, a Ganz-gyár híres fellendítőjének és a nevével elnevezett csapágyak főtalálójának a szobrát készíti el. A szobron a főalak dupla életnagyságú mellszobrot kap, amely előtt a munkás, a művezető és a mérnök hódolnak. A szobrász Schöller Miksát, a Ganz-gyár nyugalmazott főmérnökét kérte föl arra, hogy a művezető alakjához álljon modellt. Az öreg ur szívesen engedett a művész kívánságának és nap-nap után megjelent az epreskeri műteremben, ahol egy óra hosszat töltötte be a modell szerepét.

Schöller jellegzetes és szép feje már

majdnem teljesen modellirozva volt, amikor azt mondta a modell a mesternek:

— Tanár ur, én most egy óra helyett akár négy órahosszat is ülök önnek, de készítse el a fejet, mert többet nem jövök ide már.

Sirobl csodálkozva nézett a mérnökre: — Talán csak nem unatkozik nálam? — kérdezte, — vagy nehezebbre esik a hozzám való utazás?

— A kettő közül egy sem oka annak, hogy elmaradjak. Csak érzem, valami tompa sejtésem van, hogy többet nem jöhetnek ide és egy benső parancs mondja: fejezz be mindent, ami még befejezni való ezen a földön.

A művész megnyugtanni szerette volna a modelljét, de Schöller határozott hangon folytatta:

— Semmi szükség rá, hogy vigasztaljon, nyugodt vagyok és megadással nézek a nagy nyugalom elé. Kérem, fejezze be még ma a mintázást.

A szobrász befejezte három óra után a fejet. Schöller felállt, mélyen megszorította a művész kezét és távozott.

Másnap már Siróbl Alajos megkapta a hírt: Schöller Miksa meghalt. Szépen, csöndesen elszenderült, miután minden ügyét annak rendje és módja szerint elintézte.

TÁVIRATOK.

Lukács László Gödöllőn.

Budapest, május 11. Lukács László pénzügyminiszter holnap délelőtt automobilon Gödöllőre utazik, hogy kihallgatáson jelenjen meg a király előtt.

Magyar öngyilkos idegenben.

Bécs, május 11. Ma éjfélkor a csatorna Mária-hídjánál egy középkori férfi a vízbe ugrott. Rendőrök és hajósok kifogták az öngyilkost a Ferdinánd-hidnál. Fabrici Samunak hívják, negyvennyolc éves, turócmezei községi jegyző és a kórházban azt mondta, hogy nyomorúsága miatt akart öngyilkos lenni.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, május 11.

Az árak 50 kilogramonként

buza máj.	12 17—12 20.
buza okt.	11 23—11 24.
rozs okt.	9 19—9 16.
zab május.	—
zab okt.	7 48—7 52.
Tengeri máj. 1911.	6 38—6 39.
Tengeri juli 1911.	6 52—6 52.

Értéktözsde. Osztrák hitelrészvény 642— Magyar hitelrészvény 810—

Rifutó fiu fizetéssel felvételik lapunk szerkesztőségében

Előkelő, jól bevezetett életbiztosító
intézet Hajdu- és Szabolcsvármegye
területére kiterjedő hatáskörrel
DEBRECZEN székhellyel óvadékképes

Vezérképviselőt keres.

Ajánlatok: „Fejlődés 27325.” sz. a.
küldendők: **Schwarz József** hirdetési
irodájába, **Budapest, Andrásy-ut 7.**

Világhírű

SULEIMAN

Gummisarok

a koronajegygyel.

Főraktár Ausztria-Magyarország részére:
Hermann Hirsch-cég Wien VII/3.

Minden a szakmába vágó jobb kereskedésekben kapható.

CLIMAX

nyersolaj-motorok,
lokomobilok és benzin
cséplőgarnitúrák.

Teljes gyári szavatosság!
Minden motor elküldés
előtt **hivatalos vizs-**
gálatnak lesz alávetve.
Teljes gyári szavatosság!

Elsőrangú elismerő-nyilatkozatok!
Kérjen díjtalan ajánlatot!

BACHRICH és TÁRSA

motorgyári fióktelepe
Budapest, Szabadság-tér 17. sz.
(Tözsde-palota.)

FÉLIX-gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely.

== **Nagyvárad mellett.** ==

Európa leggazdagabb kénes hévviz-forrása, vízhőfoka 49. C. 17 millió
liter napi mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul
hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szénsavas
fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó, zongora- és olvasóterem,
kötöny vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katoná-
zene, tennispálya, gondozott sétautak. 400 holdas park és fenyveserdő,
16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta.

Posta, távirat, interurban telefon. **Curtaxe és zenedij nincs.**
Prospektust küld az Igazgatóság. **Egész éven át nyitva.**

Telefon
445.

Mit árul

Telefon
445.

KLÁR ANDOR Debreczen

áru és műszaki osztálya.

Gazdáknak:

Csépléshez, gőzekéhez elsőrangú egeresforgácskúti,
egercsehi, porosz-sziléziai karwini szenet koksztot.
Építéshez meszet, cementet. Továbbá műtrágyát,
gépölajat, manillazsineget, zsákot, ponyvát, gazda-
sági gépeket, motorokat és nyersolajat.

Gyárosoknak:

Kartelen kívüli egeresforgácskúti és egercsehi szenet
évi kötésre igen előnyös árban. Gépölajat, műszaki
cikkeket, külföldi szenet, koksztot, faszenet nyers-
olajat, antracitot, motorokat, gőzgépeket, teljes gyári
és malomberendezéseket.

Építésznek:

Elsőrangú, kizárólag fával égetett saját termelésű
étesdi meszet, kiváló minőségű selypi portland- és
románcementet, kicsinyben és nagyban oltott me-
szet, habarcsot, mindezt az építés helyszínére
szállítva is.

Szén-, Mész- és

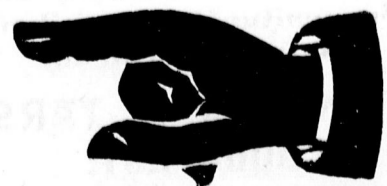
Cement kereskedőknek:

Elsőrendű darabos meszet, selypi portland- és
vulkánrománcementet. Bel- és külföldi darabos
szenet, koksztot, faszenet.

Bankosztálya:

elsőrangú összeköttetései folytán **gyorsan** és **eredmé-**
nyesen lebonyolít

Kölcsönügyleteket,
Financirozásokot,
Alapításokat,
Birtok- és erdőügyleteket és
mindenféle bankügyletet.

Számos elismerő levél tanúsítja a cég megbízhatóságát és lojalitását. **Kérek minél számosabb megbízatást!**

Apró hirdetések.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, ugy-szintén saját készítésű bőrkeztük, hosszú selyem keztük, legolcsóbb árba Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyat BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnygyára. Debrecen, Tiszapalota.

Házilag főzött különleges baracklekvárnak kilóját 2.40, mézédés szilvalekvárnak 1.—, papirhéjú dió postakosaranként 4 koronáért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-ntca 7. sz.

Egy vasúti, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Éltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Ákáczzölőkarót, 1. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályii-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Szállóoltványok 2 éves gyökeresoltványok I-ső osztály szokványminőségben, nagy mennyiség és választékban szállít Reitter József szálló-oltványtelep tulajdonos Lovrin. Árjegyzék ingyen és bementve.

Postakosár fajalma franko 2.50 korona. Elek Kálmán, Sajószentpéter.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bementve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírtüzetében Piac-uteza 12.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Klimatikus gyógyhely Vizgyógyintézet.

Déli Szepességben, gyönyörű fenyvesek között. Védett fekvés 580 m. magasan. Vasúti állomás Igló. Modern vizgyógyintézet. Szén-savas, villanyos, fenyő stb. fürdők. Villanyozások, massage vibratók, Inhalatorium fekvőcsarnok.

Iglófűred

Hizlalókurák stb. Ideg és bélbetegnek. 160 szoba 2.— K-tól. Villanyvilágítás, szórakozások. Kötött vendéglő. Demjén Jenő vendéglős. Pensió 4 K-tól Idény május 20-tól Vezetőorvos dr. Groó Béla v. egyet. tanársegéd. Prospektust kívánatra küld Iglófűred gondnoksága.

BUTOR

Saját érdekében, mielőtt butorait beszerezné, tekintse meg óriás

raktárainkat. Állandóan **100-nál több háló- és ebédlő-berendezések, szalon- és börgarnitúrák, amerikai íróasztalok raktáron.**

WITTMAYER és TÁRSA

BUDAPEST.

Főüzlet: VI., Andrásy-ut 60. szám.
Mintatermek: Csengeri-utca 54. szám.

TELEFON 122—15.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőalkotásában **felülmulhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás**, továbbá minden meghűlés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, izületi lob** és **zsabában** szenvedők, végül **fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

Kapható városunkban a következő cégeknek: STEINER MANÓ, BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBEK SÁNDOR gyógyszerészeknél, NAGY ANDRÁS, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS MÁYER JENŐ és BÉLA, MIHALOVITS JENŐ, STERN JÓZSEF és FIA kereskedő uraknál. Érmihályfalván: MÁTRAJÁKOS gyógyszer-tárában. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében. **1-20, 2-— és 2-50 koronás üvegekben.**

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

Keskeny nyomtávú vasúti anyagok!

Használt és új sinek, fordítókorongok, váltók, mozdonyok, szekrénykocsik, szekrénybillenő- és teknőbillenő-kocsik stb. állandóan nagy mennyiségben raktáron, melyek

bérleti célokra!

és eladásra jutányos áron és előnyös feltételek mellett kaphatók a

Magyar-Belga Fémipargyár R.-T.-nál,
Budapest, VI. kerület, Hungária-körút 115--117.

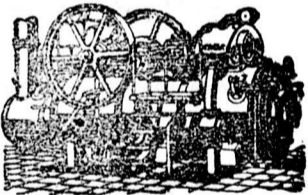
Linx 1909; aranyérem; legnagyobb kitüntetés

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU

Képviselője:

Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

Járkerekes és helyhez kötött telített és szabadalmazott

túlhevített gőzzel működő lokomobilok

WOLF eredeti szerkezete 10—800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépe.

Összegyártás 700 000 lóerőn felül

Bártfa-Fürdő.

(Sáros-megye)

Posta-, távirat-, távbeszélő és vasúti állomás.

Fürdőidény: Májustól Szeptember közepéig.

A Kárpátok Beszkid nevű heglánczatának déli lejtőjén 382. m. magasságban gyönyörű 6000 hold szálal fenyves erdővel körvályezett hegyek által védett völgyben fekszik. Bártfa-fürdő, mint kimagasló kárpáti **klimatikus gyógyhely** is szerepel. Rendkívül jó gyógyeredményt mutat fel Bártfa-fürdő **női bajna, sápkór, vérhiány** minden alakjánál, **gégelégcső, tüdő, gyom r, bél idült hurutjainál, oly idegbajknál és gyenge-segeknek**, melyek vérhiányon vagy kimerülésen alapulnak; görvély- és angolkórna; **tüdőbetegeknek** kitűnő szolgálatot tesz Bártfa-fürdő balzsamos éghajla, végül utókura gyanánt karlsbadi, marienbadi, halli, lipiki fürdők használatá után.

A részvénytársaság szállodáiban és magánvillákban **1540** kényelemmel berendezett **szoba** áll rendelkezésre. Szobaárak naponként **2—8** koronáig; hetenkint **20—50** koronáig. Nagyobb lakások egész évadra **200—600** koronáig bérelhetők. A lakások részben konyhával is el vannak látva. **Piacz naponként helyben.** A fürdőben van több vendéglő, cukrászda.

Lakás az évad elején június 20-ig és végén, augusztus 20-tól kezdve a részvénytársaság szállodáiban és pedig: „Deák-szálló“-ban és az „Erzsébet-szálló“-ban 30 szá-zalékkal olcsóbb. **Szén-savas telített szén-sav-fürdők és vasláphozzáteses fürdők, ásvány-vizkurák** kitűnően berendezett elsőrangú kéz vizgyógyintézet, savó- és kefir-kúra. A fürdőigazgatóság legújabbán bevezette a **Penzi-rendszert**, amely szerint az elő- és utóidényben egy személy teljes ellátása és lakása csak **8 koronába**, a főidényben csak **12 koronába** kerül. A penzió-rendszerrel lehetővé van téve, hogy mindenki rendkívül olcsón tölthessen néhány hetet hazánk egyik legkisebb fürdőjében, ahol minden előnyt és kényelmet talál. A fürdőre vonatkozó mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

A fürdő igazgatóság
Bártfa-fürdőn.